

וקראת לשבת עיונג

עיון תורני בפנינו ובסיוע פלאו

טל': 054-8457834 | לקבלת העיון במייל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שרה בת מונבאר אורה ע"ה | לע"נ שרינה בת זהירה | להצלחת כל התורמים והמסייעים ברוחניות ובגשמיות

גליון מס' 505

פרשת בלק

י' בתמוז התשע"ט

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

היה זה שנת תשמ"ו, ילדה קטנה בת שלוש שנים בלבד הרגישה כאבים בבטנה. ההורים בתחילה דחו זאת בטענה 'זה יעבור', אך בראותם שהכאבים מתגברים והבטן של הילדה החלה להתנפח, רצו איתה לבית החולים לבדיקות, לאחר שעות ארוכות של בדיקות הודיעו הרופאים להורים בצורה ברורה שלילדה יש את המחלה הארורה רח"ל. מאותו יום בו שמעו ההורים את הבשורה המרה, לא היה להם לא יום ולא לילה. הם התרוצצו בין גדולי הרופאים שאולי ימצאו תרופה למכתה.

למרות מאמציהם המצב התדרדר מיום ליום עד שלאחר זמן מה אף לא יכלה לאכול בכוחות עצמה וחיברו אותה לזונדה, המצב המשיך להתדרדר יותר והרופאים החליטו לאשפזה בטיפול נמרץ, לאחר ימים מספר הגיע הדופק של הילדה ל-240 פעימות בדקה. רופא שבדק את הילדה, פנה להורים ואמר: "אתם יודעים שמצבה רע?" "מה הפירוש?", שאלו ההורים, "הרי בודאי שאנו יודעים זאת, רע מאוד", חזר הרופא שנית. "מה זאת אומרת?" שאל אביה, "היא מוגדרת כמתה" השיב הרופא, והסביר שכרגע הילדה נושמת בעזרת מכשירים אבל זה לא יקח הרבה זמן... מששמע האב מילים אלו, החל להשתנק מבכי אבל התחזק בלבו בזכרו את מאמר חז"ל: "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים" (ברכות). האב, שיש לו קרבה משפחתית למרן, התקשר לרבנו ואמר לו את דברי הרופא. כששמע רבנו את הדברים אמר לו מרן: "אני בא עכשיו". וכך היה, רבנו הגיע בכבודו ובעצמו לבית החולים, לבש בגדים לבנים ונכנס לחדר של הילדה דקה אחת, יצא ואמר: "השם יעזור".

ואכן, לאחר כמחצית השעה הילדה החלה לזוז. הרופא שהיה נוכח במקום, ביטל את הדברים, ואמר, שאלו תופעות לפני שאדם נפטר, אך לאחר זמן קצר ראו עוד דבר מוזר, הדופק של הילדה ירד ל-160 פעימות בדקה, הרופא עמד משתומם ואמר: "הרב שלך עזר, אבל עדיין נשקפת סכנה לחיי הילדה". אבי הילדה העביר את כל מה שקרה עם הילדה לרבנו, ורבנו אמר לו בענווה, שמחר הוא יבוא שנית לבית החולים, למחרת רבנו הגיע, עמד ליד הילדה, ברך אותה ואמר פרק תהילים בבכייה ויצא, כעבור זמן מה, חל שיפור גדול במצבה, הילדה החלה לנשום בכוחות עצמה ואט אט התאוששה.

אחד הרופאים שנוכח במקום אמר: "בחיים שלי לא ראיתי תחיית המתים!", וברוך השם כעבור שבוע ימים ירדה הילדה ממתת חוליה ושבה לביתה בריאה ושלמה.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום ואור ואלק שלום"א

"פסק זמן"

מצוקה תקציבית מלווה את הממשלות כולן, מאז ומעולם. יש שפירסמו את הנטל בצורה שווה וצודקת, ויש שחשבו שיושעו אם יפגעו בחלשים: יעניקו פנסיה לחברי הקיבוצים ימנעו כוס חלב מילדים. ימנעו להקות מחול ויקצצו בסעיפי התרבות התורנית. ומדוע חשבתם על ראש ממשלה מסויים? הכוונה דוקא למישהו אחר!

לאנטייכוס! כן, זה שבנה אצטדיונים לספורט – אבל שלח לבזוז את נכסי בית המקדש. הנה, היו דברים מעולם. הוא אפילו מצא יהודי שהתנדב לבצע את המשימה. לא בחינם!... הובטח לו שהחפץ הראשון שיוציא מבית המקדש ימסר לו. יוסף משיטא היה שמו. הקדוש יוסף, ה' ינקום דמו. אבל לא נקדים את המאוחר.

אותו יוסף מוכן היה לשלוח יד בקדשי עמו. אנטייכוס עמד בחוץ, פחד להיכנס למקום המקודש. יוסף נכנס, והסתנוור. כתלים בגובה כחמישה עשר מטרים, מצופים לוחות זהב! ומזבח הזהב, ושלחן הזהב. אבל הוא פנה אל המנורה דוקא, כמטר חוצי גובהה, מקשה אחת זהב טהור. טענה על כתפיו ויצא. שכך הובטח: החפץ הראשון, שלו הוא!

ראה אנטייכוס את חפץ האמנות המדהים ביופיו, ואמר: "אין דרכו של הדיוט, אזרח מן השורה, להשתמש בכזו!" זה יפאר את ארמונו. אתן לך פיצוי: מה שתוציא עתה יהיה שלך – ואתן לך זכות לגבות את כל מיסי המדינה לשנה".

תהיה עשיר מופלג! ויוסף סירב. לא הסכים. לא קיבל את ההצעה לגבות את כל מיסי המדינה במשך שנה ושנתיים ואפי' שלוש. ובכלל, הוא חזר בו מכל העסק, מפר את ההסכם. אינו מוכן עוד. מתחרט על העבר: "לא די לי שהכעסתי את בוראי פעם אחת, אכעיסנו פעם שניה!" לא בא בחשבון! ואנטייכוס זועם, חש נבגד. הנה, היה כבר יהודי המוכן לבגוד בעמו ובאלוקיו, לחלל את קדשיו, ואף הוא עוזבהו, שב בתשובה! זו מרידה במלכות! לא יבליג על כך. בעל כורחו יכנס, ובעל כורחו יבזוז את כלי המקדש! מה עשו? הביאו שולחן נגרים לעזרה, וכפתו עליו את יוסף. אמרו לו: "כשתהיה מוכן, תגיד!" החלו לנסרו. היה דמו שותת והוא מצווח: "אוי לי שהכעסתי לבוראי!" כך מת יוסף משיטא, ה' ינקום דמו.

מעשה שהיה הוא, אך יש להבינו: מה ארע כאן? הרי לפי שעה מוכן היה להיכנס כמה שידרש, לרוקן הכל, מה הביא למפנה, מה גרם לחרטות?

והתשובה: לפני כן היה נתון בסחף, בתהליך גלישה לתהום. אבל אנטייכוס, בחמדו את המנורה, תקע יתד, לחץ על המעצור. השטף נבלם, ולו רגע. ואז ערך חשבון נפש, עצר לחשוב. ראה כמה התדרדר, וחזר בו!

מדוע נזכרנו בסיפור זה מן המדרש, בעקבות מאורע בפרשתנו. בלק שלח את שרי מואב וזקני מדיין אל בלעם, שיקלל את ישראל. ביקש מהם בלעם שילוננו שם, ויישבו שרי מואב עם בלעם". ושאלו בגמרא (סנהדרין קה): "ושרי מדיין היכן הלכו? כיון שאמר להם 'לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר', אמרו: כלום יש אב שזונא את בנו", וחזרו על עקבותיהם.

ותמה הגאון רבי חיים זייצ'יק זצ"ל: ומלכתחילה מה סברו? הלא ידעו שהעם יצא ממצרים בכח גדול וביד חזקה, הבורא קראו: "בני בכורי ישראל", והראה במכות מצרים ששליט הוא בכל הבריאה. כיצד סברו שיניח לקללם ולאבדם מן העולם? והתשובה, שמלכתחילה – לא חשבו... נתונים היו בשטף שנאתם ולא עצרו לחשוב. אבל כשנאמר להם: "לינו פה הלילה", ניתנה הפוגה, פסק זמן למחשבה, לחשבון נפש. התבוננו, ושבו על עקבותיהם...

נפלאים הדברים, ואמיתיים כל כך. וכשמתבוננים בהם, נוכחים לדעת שזו גם אחת ממטרות יום השבת. בכל ימות השבוע נתון האדם בשטף המאורעות, בסחף החולין, במירוץ מתיש ובמעגל קסמים. אין לו פנאי לעצור, להתבונן. לערוך חשבון נפש. לחשוב – האם המשפחה מקבלת מספיק תשומת לב? האם הבית אינו סובל? האם החינוך אינו מוזנח? האם הרוחניות אינה מקופחת? באה שבת ובאה מנוחה, מגיע "פסק זמן". לחשוב, להתבונן ולהפיק לקחים. לשפר מה שצריך, לקראת חיים מושלמים יותר!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

ברית כרותה לשפתיים

הרב רבי חיים טביב כיהן במשך שנים רבות כראש המנקרים והשוחטים בבית – ים.

הלה לא חת ולא זע מפני איש, לא ויתר בכל מה שקשור לכשרות והיה עומד בתקיפות על כך.

הוא היה מספר לילדיו סיפור נורא, ללמדם מוסר השכל עד כמה צריך לשמור האדם על לשונו ועל כל מה שיוצא מפיו ולהיזהר שבעתיים בכך.

בעלי אחד האטליזים בבית ים היו בעל ואישה שעבדו באטליז שברשותם. פעם אחת כאשר רבינו יצא מהאטליז לאחר שכמובן עשה את עבודתו כפי הראוי ובדק בדקדקנות רבה את כל מה שנעשה, שמע את האישה אומרת: "אני מעדיפה לראות את מלאך המוות ולא את המשגיח! – לא עבר זמן ובנם היחיד הלך לעולמו, צעיר לימים – אכן מלאך המוות ביקר אצלם!

עד כמה רבותינו נזהרו מכל מה שיוצא מפיהם ועד כמה עלינו להיזהר שבעתיים, שכן ברית כרותה לשפתיים ולעיתים עלול האדם להתחרט רבות על מה שהוציא מפיו ברגע אחד ללא מחשבה.

להלן סיפור המעובד מתוך 'גיליון אורחות יושר' המלמדנו על כך: יהודי צעיר נכנס אל הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א וסיפר: הוא עובד במקום מסוים, ובאחד הימים הוא לא הגיע לעבודה.

למחרת כאשר הגיע לעבודה ניגש אליו מעסיקו ושאלו: "מדוע לא הגעת?" מאחר ולא הייתה לו סיבה אמיתית להיעדרותו חשש מתגובת המעסיק והשיב בשקר ואמר כי סבתא שלו נפטרה ולכן לא יכל להגיע לעבודה.

כמובן שהלה קיבל את הסברו והשתתף בצערו המדומה.

והנה לאחר ארבעה ימים בלבד נפטרה לפתע הסבתא בפתאומיות על אף שמצבה הבריאותי היה טוב, ומצפנו מייסר אותו שאולי מחמת שהוציא כן בשפתיו ושיקר, גרם הוא למעשה לפטירתה. ונפשו בשאלתו האם באמת הוא אשם בכך ואם כן מהי תקנתו? גער בו רבי חיים: "למה דיברת שטויות?" והוסיף: "באמת ייתכן שהדיבור המיותר הזה גרם לכך

שנפטרה הסבתא ל"ע, ותקנתו בזה שילמד משניות לעילוי נשמתה במשך כל השנה ובכך יכופר לו".

(פניני עין חמד)

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל" (כג, כג).

משל למה הדבר דומה - אמר המגיד מדובנא - לשר צבא אחד, אשר שמע כי בארץ רחוקה המציא אדם חכם משחה מיוחדת, אשר כל המושח בה את גופו, לא יזיקו לו שום כלי מלחמה, לא חץ ולא חרב. החליט השר להשיג את המשחה המופלאה, משום כך נסע אל אותה ארץ רחוקה, וקנה את משחת הפלאים במזמון רב.

בדרכו חזרה לביתו, פגש בשודדים. הללו ירו לעברו חצים, אולם השר שהקדים ומשח את גופו במשחת הפלאים לא נפגע כלל...

כאשר ראו השודדים כי לפניהם אדם שאינו נפגע מוחציהם, נבהלו ופנו לברוח. קרא להם השר ואמר: עמדו, אל תפחדו, בואו ואכבד אתכם ביין ובמגדנות.

מדוע אתה נוהג עמנו כך? - התפלאו השודדים - והרי עמדנו להרגך, ובתמורה אתה גומל עמנו טובות?

טובה גדולה עשיתם עמי - אמר השר - משום שמשחה נפלאה קניתי המסוגלת להגן על בעליה מפגיעה, אולם כל הדרך ניקר בלבי החשש שמא רמוני? אולי המשחה אינה מועילה כלל? אמנם, יראתי לנסות אותה שמא באמת אינה מועילה ואפגע, עכשיו שיריתם בי ולא נפגעת, בטוח אני ביעילותה של המשחה ואוכל להתייצב כנגד כל אויבי ללא פחד!

כן הוא גם הנמשל - סיים המגיד - במשך כל השנים ידעו ישראל "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל, הקסמים אינם שולטים בבני ישראל! שהרי יעקב היה בבית לבן הארמי והיה לבן מתנכל ליעקב בקסמיו, אולם לא היה יכול לו, אמנם, ידעו ישראל סגולה זו, אך פחדו מלנסותה כי מי ירצה להכניס את עצמו בסכנה?

והנה כאשר שלח בלק את בלעם לקלל ולהזיק לישראל בקסמיו ולא הצליח, אמר ה' אל בלק: טובה גדולה עשית עם בני ישראל, עכשיו יודעים בני לבטח כי מוטבחים הם בפני קסמים ולחשים שלא יזיקום!

"לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך" (כב, כט).

במדרש מובא משל למה הדבר דומה? לרופא שהתפרסם שמו ברבים, כי מסוגל הוא, על ידי לחשים שלוחש בפיו, לרפא כל מחלה. פעם אחת נקרא הרופא לבוא בדחיפות לאדם שנעקץ על ידי נחש, בלכתו בדרך, ראה הרופא לטאה גדולה עומדת בדרכו. חפש הרופא מקל כדי להורגה!

ראו אנשים את מעשי הרופא וצחקו בקול גדול, וכך אמרו לו בלעג: אם על לטאה אינך יכול להתגבר אלא על ידי מקל, איך אתה בא לרפא עקיצת נחש בלשונך? כך אמרה גם האתון לבלעם: אם אין אתה יכול להרגני אלא אם כן יש חרב בידך, איך תוכל לעקור אומה שלמה בלשונך?

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

אהבת חינוך

באווירת הימים, דווקא כעת הזמן והעת להחזיר בילדים

את עניין אהבת חינוך. הקב"ה מנהל את עולמו לפי מחשבתו האין סופית. בדורנו כלל ישראל מחולק לזרמים, קהילות חסידייות, שלמות המשותף הרב, בדברים הבסיסיים ישנם שינויים בסגנונות ובהדגשים שעל אף היותם דברים צדדים, כמו נוסחאות שונות, או סגנון לבוש אחר, הם-הם הדברים הבולטים הנותנים יחודיות וצבע לכל ציבור וציבור. בזכה דורנו למה שלא זכו כל הדורות מתקופת החורבן, שכיום אנו חיים בריכוזים גדולים של יהודים יראים ושלמים בארצנו הקדושה ובעוד נקודות ברחבי תבל, וברחוב אחד בבני ברק או ירושלים יכולים לגור יחד יהודים מכל גווי הקשת, אשכנזים לצד ספרדים, חסידים וליטאים, יהודיים יקים לצד תימנים, כשכולם שומרים על מסורת אבותיהם ומנהיגו מדור דור. רב גוניות לפני שנות דור כל אחד הכיר סגנון אחד לפי הנקודה בעולם בו הוא נולד. יהודי הונגרי חי כחינוך ההונגרי, האמון על שיטת

ה"חתם סופר". יהודי מרוקאי הכיר את מנהגיו, את גדריו וכך בכל מקום ומקום. עתה הרהיב לנו ד' ויש לנו יכולות לראות בטוב ירושלים את היופי הייחודי של כל עדה ועדה, בתפילת מנחה אחת יכול להתקבץ מניין המורכב מהרבה גוונים, כשכולם יחד יוצרים את המניין, בו בזמן שכל אחד שומר על הנוסח וההגייה הייחודית שלו. מציאות זו יצרה צורך לשמור על הייחודיות, צורך לשמור על המסורת, ומכאן נוצרו שני סגנונות. יש את אלו שכדי להבליט את ייחודיותם ואת המסורת המיוחדת שלהם, או את הלבוש המאפיין אותם, התעסקו בטעמים של דברים, מה הסיבה למנהג זה? מי ייסד את השיטה? הם עסוקים בחיובי!... ויש כאלו שכדי להבליט את הייחודיות שלהם הם עסוקים רק בביטול השני, בהוכחות למה הקהילה השונה אינה מוכרת כלום ועד כמה הכל שם משחק, עד לירידה לרמה ילדותית של צחוק על סוג הכובע וכו'. נמשיל שתי גישות אלו לאדם המעוניין להיות גבוה יותר מקהל מאזינים. יש אפשרות לעלות על במה וממילא להיות גבוה, ויש אפשרות נוספת והיא להושיב את כולם על הברכיים, ואז גם אם הוא יישאר על הקרקע הוא יהיה גבוה מהם. ההבדל הוא רק שזה שעומד על במה גבוהה - גבה, וזה שהושיב את כולם על הברכיים, נשאר באותו גובה שהיה מקודם...

המשך בגיליון הבא